

Register.

6. 1 Ang. avstraffande av blandannat Hans Engström.
2. Ödmjukaste rapport av Slottspredikanterna.
3. Embetsmorial. Ang. Mårten Bengtsson.
4. Öppen Ordres till Skarprättaren.
5. Utdrag från Malmö Slottsförsamlings Kyrkbok.
6. Predikan i Dalby kyrka.
7. Alldra Ödmjukaste memorial!
8. Skrivelse ang. Pehr Ottassons avrättning.
9. Rapport ang. Mårten Bengtssons nedtagna kropp.
10. Ang. Mårten Bengtsson.
11. Ang. Hans Nilsson Engström (sadelmakaren).
12. Ang. Skräddaren Sven Nilsson från Södra Börringe
 vilken avled i fängelset.

Ur Malmö landskansli:

Skrivelser från de lokala myndigheten 1812 D 111 a 228 på 575.

1812 den 21 Januari.

Allra ödmjukaste Memorial.

Drängarna	Ola Jönsson	från	Bonarp
	Ola Jönsson		Lerhult
	Hans Olsson		Bara
	Lars Larsson		Bara
	Mattis Trullson	Bökman	Bökesåkra
	Lars Andersson		Nefwitshög
Sadelmakaren	Hans Nilsson Engström		Wissmarlöf

Hafva denna dag wid Tingstället i D a h l b y i följe af Kongl. Magist. Nådiga Utslag den 4 de i denna månad, och de mig särskilade gifwen order, uti en större samling af allmogens närvaro, blifvit afstraffade med 40 par spö hvar-dera. Hwarvid, enskönt flera af dessa brottslingars närmaste anhöriga åskådat executionen, de såväl, som alla till städse warande, stilla betraktande Lagens Kraft af dess öfwerträdande så att ingen nödwändighet fodras biträde härwid af medföljande Escorten utaf Kungens Egit wärwade Regemente hvilka endast till arrestanternas bewakande gagnades, det jag allra ödmjukast får tillkännagifva.

Lund den 21 Januari 1812

Efter förordnande

H u l t b e r g.

Wid Dalby Tingsställe hafva vi denna dag drängarne
Ola Jönsson från Bonarp Ola Jönsson från Lerhult Hans Olsson och
Lars Larsson från Bara Mats Trulsson Bökman från Bökesåkra och
Lars Andersson från Nefvitshög samt Sadelmakaren Hans Nilsson
Engström från Wissmarlöf undergått det dem vid förestående
Kongl. Hofrättens nådiga utslag ådömda Spöstraff med fyratio par
för hvardera betygar

Dalby den 21 januari 1812

Efter förordnande E. G. Hultberg

Fredr. Wåhlin

utslag angående de inom Malmöhus Län Förefalla orolige och uproriske
upträden.

Utslag, angående de inom Malmöhus Län förefalla
 oloviska och uproriska upträden.

Vid Dalby Tingställe hafwa denna dag, grängarna

Ola Jönsson från Bonarp.

Ola Jönsson Lerhult

Hans Olsson Bara

Lars Larsson Bara

Matts Trulsson Bökman Bökesåkra

och Lars Andersson Nefvitshög

samt Sadelmakaren

Hans Nilsson Engström Wismarlöf

Undergått det dem uti förenämnda Kongl, Majst.

nådiga utslag ådömde spöstraff med Fyratio.

betygar Dalby den 21 Januari 1812

Efter Förordnande

Hultberg

Fredr. Wählin

Coll
 / N S.

Ödmjukaste rapport.

.....till döden dömde drengen Mårten Bengtsson ifrån Bara som wi å slottshäcktet härstädes flera gånger besökt, i afsigt, att bereda honom till döden, nu mera förklara sig uppriktigt nöjd, att ju föredes hällre få undergå det för honom ådömda straff; så få wi..... härmedelst ödmjukast inrapportera hwar wi under anhållan om utsättande af dödsdagen ,få förklara, att han tyckes vara i den sinnesförfattningen, att han utan våda för sin själ, och med hopp och förtröstan skall kunna, när så påfodras, gå sitt förestående öde till mötes.

Malmö den 23 Januari 1811.

Per Westrin
Slottspredikant

Niklas Henrik Holst
Slottspredikant

Malmöhus läns Landskanselie D III a: 226

N:r. 1396

Embetsmorial

Att den här för delacktighet i allmogens uppror till döden dömdre drengen Mårten Bengtsson, från Bara förklarar sig nögd med undergående af Dödsstraffet inhämtas närmare af Ödmjukt bilagde Rapport Slottspredikanterna till mig afgifvit, och som Mårten Bengtsson äfven särskilt anhållit att för dess helldre få undergå sitt dödsstraff får jag också detta lika ödmjukt anmäla.

Malmö den 23 Januari 1812

Efter Nådigt Förordnande

C. Callerholm

Major och v Comdt

/ C.A. Adlerbjelke
Adjutant.

Ur Hyby inoch utflyttnings längd 1803

Utgående Attest nr. 25 1803.

Drängen Mårten Bengtsson

är född den 11 nov 1787 uti Lund

Kom år 1804 ifrån Knästorp

Flyttar till Hyby.

Läser innantill fem

Läser utantill äfen så

Förstår enfaldigt

Vid Catechism förhör närvarande

Vid den H. Nattvarden Begått

Till Lefvernet Valfägnad

Till äktenskap Ledig

Qvitto på Utskylderna

o vaccinerad Haft koppor

Attest: Kyrkheddinge den 17 okt. 1808

Måns Lödman

Öppen Ordres.

Skarprättaren Löfvenborg anbefalles, att sig härstädes
 infinna den 23 i denna månad, för att den 25 och 27 på-
 följande förrätta Executionen der Drängarne Mårten
 Bengtsson från Bara och Per Ottesson från Hjulstorp, till
 följe af Kongl. Majt^s nådeliga utslag den 4 sistlidne
 Januari skola mista högra handen, halshuggas och steglas.

Under vägen har Skarprättaren att begagna sig
 af kronoskjuts. Ut Supra

V af Klinteberg

V: N: Hoffman

x

Till ven Consist Eccles: i Lund.

Genom Kongl. Majts Nådiga Utslag den 4de sistl. Januari
 äro drängarne Mårten Bengtsson från Bara och Per Ottasson
 för deras brottsliga förhållande wid Allmogens här i länets
 upplopp dömda att mista högra handen, halshuggas och steglas. Till
 verkställigheten af detta straff har jag utsatt för Måns Bengtsson
 Tisdagen den 25 och för Pehr Ottasson Torsdagen den 27de innewarande
 Februarii Månad; Hvarföre jag får begära att wederbörande Herrar
 Kyrkoherdar genom åtgärder måtte honom underrättas, så
 tidigt att de må wara beredda predikan som före Executionen, bör
 hållas uti de närmast afrättsplattserna belägna kyrkor i Dahlby
 och Östra Wemmenhög; derefter Prästerskapet efter wanligheten
 till berörde afrättsplattsen Delinquenterna åtfölja och får jag
 härmed tillkännagifva, icke allenast att wederbörande kronofogdar
 blifvit anbefallte att deras själasörjare om dödsdagarna tillsäga,
 utan äfven att Mårten Bengtsson den 24 och Pehr Ottasson den
 26te dennas afföres den förra till Dahlby och den sednare till Östra
 Wemmenhög att der under noga förwar öfver natten qwarstadna.
 Malmö LandsCansellie den 3 Februarii Ut Supra

af Klinteberg

V N Hoffman

Till Kronobefallningsmannen Hultberg.

Sedan drängen Måten Bengtsson från Bara förklarat sig beredd att undergå det honom genom Kongl. Majsts Nådiga Utslag den 4 sistl. Januari för delaktighet uti Allmogens uppror ådömde straff, att mista högra hand hallshuggas och steglas. Har jag utsatt dödsdagen till den 24 i denna månad då Executionen kommer att försiggå å afRätts plattsen vid Dahlby. Och tillkommer det Tit att efter vanligheten, af närvarande Allmoge, upbåda nödigt antal, dock icke öfver 500 man till Spetsgårds formerande vid berörde tillfälle, att själf dervid tillstädas vara till behållande af ordning och skick samt alla nödiga åtgärders vidtagande på det icke hinder för verkställigheten må möta utan allt ordenteligt och riktigt tillgå och att om utstälte dagen underrätta wederbörande kyrkoherde genom särskilt bref till Wen: Consist. Ecclesiastium i Lund nu afgår på det Han sig till Mårten Bengtssons åtföljande behörigen berada må. Måndagen den 24 de dennes, bör en Kronolänsman tidigt på morgonen infinna sig på Slottet härstädes för att med nödig fångskjuts till Dahlby fortskaffa Mårten Bengtsson, som der öfver natten på det nogaste bewakas. Wederbörande Skarprättare är beordrad, att sig å af Rättsplattsen tidigt infinna. Följande har hos Ett Exemplar af högst berörda Kongl. Majt^s Nådiga Utslag derå bevis Werkställigheten tecknas och derefter hitsändas jemte Rapport om förloppet.

Malmö Lands Cancellie den 3 Feb. 1812.

Af Klinteberg

Hoffman

Till Kronobefallningsmannen Hultberg.

Sedan drängen Mårten Bengtsson från Bara förklarat sig beredd att undergå det honom genom Kongl. Majt^s Nådiga Utslag den 4 sistl Januari för delaktighet uti Allmogens uppror ådömda straff att mista höger hand halshuggas och Steglas, har jag utsatt dödsdagen till den 25 i denna månad då Executionen kommer att försiggå på afrättsplatsen vid Dahlby och tillkommer det att efter wanligheten, af närvarande Allmoge uppbåda nödigt antal, dock icke öfver 500 man till Spetsgårds formerande wid berörda tillfälle, att själf derwid tillstädes vara till bibehållande af ordning och skick samt alla nödiga åtgärders widtagande på det icke hinder för verkställigheten må möta utan allt ordenteligt och riktigt tillgå och att om utsatta dagen underrätta wederbörande kyrkoherde genom särskilt bref till Wen: Consist. Ecclesiastium i Lund nu afgår på det han sig till Mårten Bengtssons åtföljande behörigen bereda må. Måndagen den 24 ^{de} dennes, bör en Kronolänsman tidigt på morgonen infinna sig på Slottet härstädes för att med nödig fångskjuts till Dahlby fortskaffa Mårten Bengtsson, som der öfver natten på det nogaste bewakas. Wederbörande Skarprättare är beordrad, att sig å af Rättsplatsen tidigt infinna. Följande har hos Ett Exemplar af högst berörda Kongl. Majt^s Nådiga Utslag derå bewis verkställigheten tecknas och derefter hitsändas jemte Raport om förloppet.

Malmö Lands Cancellie den 3 Feb 1812
af Klinteberg

Hoffman

Till Kronobefallningsmannen Krook

Sedan drängen Pehr Ottasson från Hjulstorp: pp/. se föregående dödsdagen till den 27 innewarande Februarii pp å afrättsplatsen vid Östra Wemmenhög pp met: melt: Onsdagen den 26te dennes bör en kronolänsman p p för att p p till Östra Wemmenhög fortskaffa Pehr Ottosson p p - Ut Supra

V af Klinteberg

V: N: Hoffman

Till Stadsrätten i Sölfvitsborg

Då Skarprättaren Löfvenborg inför Tit. erkänt sig till sin höga ålder vara Swag och skröplig till Hälsan ha jag funet betänkligt, att låta honom förrätta den execution vi till döden dömda drängarna Mårten Bengtsson från Bara och Per Ottesson från Hjulstorp hwarom han genom KBHwas i Blekinge föranstaltande redan lärar emottagit mina ordres af 3 deñes. Det är af sådan anledning och till undwikande af omgång hwarigenom Löfvenborg med heligen skulle kunnat få tid att begifwa sig på hitresan, jag få anmoda Tit låta förekalla Löfvenborg återfordra berörda ordres i händelse han den redan emottagit och underrätta honom att han för berörda executioner icke har nödigt sig hitbegifwa, utan att de blifwit Skarprättaren för Blekinge såsom ung och pålitlig uppdragen.

Ut Supra

W af Klinteberg / V N Hoffman

Pag 110

Till Herr Majoren och Riddaren Rothlieb

Jag får härmed anmoda Tit. att, till bibehållande af ordning och förekommande af trängsel wid Kyrkan i Dahlby der Gudstjenst kommer attaföras rättas Tisdagen den 25 dennes på föremiddagen innan drängen Mårten Bengtsson från Bara samma dag undergår det honom för delaktighet i Allmogens upplöpp ådömda dödsstraff Commendera 12 man Carabinierer till fots med nödigt befäl som i god tid berörda dag sig i Dahlby infinner.

Malmö Landscanzellie den 21 Februari 1812

Af Klinteberg

/ Hoffman

Malmöhus läns landskanslie AI:a 90 Pag 118

Öppen Ordres

Innehafwaren häraf Skarprättaren Sjögren från Blekinge begifwer sig genast härifrån på vägen till Östra Wemmenhög för att å dertill i grannskapet warande Afrättsplatsen för Wemmenhögs Härad Torsdagen den 27 dennes wid middagstiden verkställa det straff, att mista högra handen, halshuggas och steglas hwartill drängen Per Ottesson från Hjulstorp blifwit dömd för dess delaktighet uti Allmogens här i länet upplopp åliggandes Sjögren, att så tidigt infinna sig å stället att intet uppehåll eller hinder möter genom dess dröjsmål för de åtgärder som före executionen kuna wara nödiga.

I vägen warande Gästgifware lämna Sjögren mot betalning erforderlig Gästgifwareskjuts för dess snara framkomst, och njuter han wid sin framkomst fri inqwartering tills denna execution för sig gått i hwilket så wäl som i de flera hänseenden han för sin förrättning sådant har nödigt, han genast wid framkomsten anmäler sig för de på stället warande Kronobetjeningen, som härom besörjer.

Malmö LandsCancellie den 25 Februari 1812

W af Klinteberg / W N Hoffman

Utdrag från Malmö

Slottsförsamlingen Kyrkbok 1752 - 1831

1812 den 15 October afled af utvärtes åkomma arresterade Husmannen Ola Jönsson Brodd, och begrofs den 19 samma månad, 39 år gammal

1812 den 24 Februaru utfördes Drängen Märten Bengtsson från Bara, och den 26 Feb. Drängen Pehr Ottosson från Slimminge, hvilka för upprorsbrott blifvit dömda att mista högra handen, halshuggas och steglas. Upproret, hvori dessa visat sig mäst brottslige, hade uppkommit af ett straffbart sjelfsvåld, men till en del af förvillade, vid tillfelle, då året förut, efter Kongl. Majsts Påbud, lottning skulle ske till anskaffande af nödigt Förstärknings manskap till Militären.

Allmogen af flera Socknar här i Provinsen, mäst af Frälsebönder och deras Drängar, samlade sig i bullersamma hopar, som vägrade underkasta sig den anbefalte lottningen, och voro på flera ställen så våldsama, att det för allmänna säkerhetens skull sluteligen blef en beklagelig nödvändighet, att Svenskt blod måste flyta för Svenska vapen i denna annars fredliga landsort. -

Omkring 200, mer och mindre brottslige, voro på Slottet härstädes insatte, af hvilka några blefvo dömda till Fyratio par spö och lifstids slafveri, en del till lindrigare kroppsstraff samt längre och kortare tids Fästningsarbete, och andra till fängelse vid vatten och bröd. -

M. Bengtsson, en vacker yngling af 24 års ålder, visade en alfvarlig ånger öfver sit grofva brott och en utmärkt frimodighet i sine siste stunder.

P. Ottosson gjorde i början något motstånd, i tanke att derigenom kunna frälsa sig frö döden, men sluteligen, när han såg allt hopp om timmelig räddning förloradts, erkände äfven han brottsligheten af sit förhållande och anropade Den Högstes barmhertighet.

De blefvo bägge två, dagen efter utförandet
af lifvade den förre vid Dahlby, den sednare vid Wemmenhög

25 Februari 1812 var en Tisdag .

I Guds Namn.

P r e d i k a n
öfwer

Rom. 13:2

hållen

I Dahlby Kyrka den 25:te Februari År 1812

då en av de brottsligaste wid Skånska Upproret,

Drängen Mårten Bengtsson från Bara,

skulle undergå Dödsstraffet;

På Högwederbörliig befallning

till tryckning lämnad

af

Anders P. Gullander,

2:dre Stads Cömmminister i Lund och Moral. Docent

Lund, 1812

Tryckt uti Berlingska Boktryckeriet.

Förberedelse.

Gud ! lär mig rättsligt wörda
 Föräldrar, Öfwerhet;
 Min nästa ej påbörda
 Wäld, orätt och förtret.
 O Herre, wärdes mig
 Med Dine hjälp utrusta
 Emot all köttslig lusta,
 Som kan förtörna Dig.

I Guds Faders, Sons och den Hel. Andes Namn. Amen.

För uppror och tvedrägt bewara oss milde Herre Gud! I denna bön frambärer den Kristna Församlingen inför mensklighetens Fader ett af mensklighetens viktigaste åligganden. Här afbedes ett ondt, så mycket förskräckligare, som menniskorna bereda sig det sjelfwe, så mycket olyckligare, som dess följder mer än dels äro bittert känbara äfwen för kommande slägter. - På hwarje bönedag har denna bön blifwit uppsänd äfwen i detta herrans hus, men må hända af kalla läppar, tanklöst och utan hjertats deltagande. I dag, då, wid åsynen af en till döden dömd Broder, det rysliga minnet af upproriska rörelser i dessa våra egna nejder ännu swäfwat lifligt för oss - hwem är den onaturlige, som icke med hjerta och mun nalkas werldens Styresman bedjande: För uppror och tvedrägt bewara oss milde Herre Gud! -⁴⁾ Och Du, som är tålig och långmodig och af stor mildhet, Du som bewarar nåd intill tusende ledet! om Du warit wred på ett Folk, som förtörnade Dig med sin otacksamhet - sin olydnad, så böj dock nu Ditt öra till dessa församlade Kristne! Om ock blott några Dina rättsinniga bekännare och sitt Fäderneslands wänner, sörjande öfwer medbröders brottslighet, begära af Dig att frandeles förskonade för uppror och tvedrägt, så hör dem milde Herre Gud!

Församlade Kristne! Det gifwes twenne wiktiga fördelar, som wi alla lära önska oss få äga under våra jordiska dagar - Fred och Endräkt. Fred med grannar, endräkt mellan medborgare är willkor för ett folks timliga lycka och förhöjer alla andra jordiska fördelar. Det gifwes deremot twenne olyckor, som förs nästan alla andra med sig - Krig och örlig, Uppror och tvedrägt, och det lärer wara swårt att säga hwilketdera är det största onda. Olyckligt det land, som kriget nalkas med alla sina fasor, men olyckligare det land, som hyser upproriska undersåter och tvedrägtiga medborgare. I det förra äro fienderna uppenbara, och enigheten kan möta dem med framgång; i det senare wet man ej, hwem som är wän eller fiende, allt är förwirradt, allt bådär förödelse, och i upprorets stund ligger landet öppet för hwarje herrsklykten eröfrares anslag.

Antingen wi föreställa oss de bläckor, upproriska undersåter stifta för samhället och medborgare, eller dem de draga öfwer sig sjelfwa, finna wi ömma anledningar att bedja Gud förskona oss för dessa olyckor - Hwilken olycksalig tidepunkt för ett land, då upprorets fackla tändes och utbreder allmän förskräckelse, då medborgare wäpnar sig mot medborgare, trotsa Öfwerheten, förakta lagarna och använda wäldet för att utföra brottsliga afsigter! Hwem äger Bröd och Tak, och fruktar ej att förlora det - Hwem äger Mat och Barn, och bäfwar ej dubbelt wid deras sida, när en orolig folkhop nalkas, som då en gång pliktens band är lossadt, med hwarje steg nödsakas att blifwa wäldsammarer? - Dessa förskräckelser erforo wi för några månader sedan O - för uppror och tvedräkt bewara oss milde Herre Gud! - Hwem äger ett hjerta för medmenniskor och beklagar icke desse olycklige, som afkläda sig kärleken till Fosterlandet, afsäga sig lydnaden mot Öfwerheten, att gå åstad att förtjena fängelset, att förwärka lifwet på afrättsplatsen och förlora nåden wid den rättfärdige Gudens dom! Hwem af oss ser utan ömt bekymmer denne Dödsfånge, hwem eftersinnar det olyckliga öde, han åtminstone här i tiden, beredde sig och finner sig ej rörd till denna Bön: För uppror och tvedrägt bewara oss milde Herre Gud!

+) Svenska Kyrko-Litanian

Rättfärdige Gud! hwilka woro så våra förbrytelser inför Dig, hwarmed wi drogo dessa olyckor öfwer vår annars fredliga landsort! Dock - wi knorra ej emot Dig, hwar och en knorre emot sina egna synder a)! Bland oss woro många, som icke värderade Dina wälgärningar, många som icke tackade Dig för fredens lugn under Öfwerhetens omsorger, många som icke lydde Ditt heliga råd, att hafwa böner, åkallan, förböner och tacksägelser för Konungen och för all Öfwerhet B); och tanke derföre utbröto dessa stormar. Åtminstone är det wisst, att denne Dödsfånge och hans medbrottsliga hade ofta i Herrans hus hört böner fällas för Öfwerheten, men hört dem med köld, då de gingo att sätt sig emot Dess bud. - Denne brottslige erkänner det med djup bedröfwelse, och om han i sin sista stund hade stryka att höja en förbön för sitt förolämpade Fädernesland, skulle han wisserligen förena sig med oss och bedja: För uppror och twedrägt bewara oss milde Herre Gud!

Utbedjom oss nåd, mine Åhörare, att på denna stunden få besinna denswåra och rättwisa domen öfwer upproriska undersåter att alla brottsliga företag mot samhället må blifwa bandlyste ur våra kretsar, att wördnad för Öfwerheten, Kärlek till Fosterjorden och mod att förswara den måtte hos oss och våra medbröder blifwa heliga och kära plikter. Men att Du oss nådeligen höra wille, derom bedja wi Dig hör oss milde Herre Gud! Fader vår ac.

Tert. Rom. 13: 2.

Ho sig sätter emot Öfwerheten, han sätter sig emot Guds skickelse, men the som sätta sig theremot, the skola få en dom öfwe sig. Bot.

Det är oss ej oförmodat, att ett af Jesu första Sändebud så talar. Kristendomen, som grundar hwarje enskilt menniskas sinnesfrid, är ock ämnad att stiffta fred på jorden mellan folkslagen och endrägt i samhällen !

Paulus, en af Guds Ande underwist man, kallad genom Jesu Christi herrliga uppenbarelse c) att wara hans lärlunge, talar här i sin Herres namn till de Kristne, som wistades i Rom. Då de lefde under en hednisk Öfwerhet, och woro nog upplyste att kunna inse den oordning och orättwisa, som tillåto under Kejsaren Claudius, kunde de lätt fatta den tanken, att de woro honom ingen lydnad skyldige. Kraftigt wedersätter Apostelen en sådan tanke och erinrar dem, att den Öfwerhet, som är, hon är skickad af Gud, att så länge Gud tillåter äfwen en ond Öfwerhet sitta wid styret, tillhör det ej Kristna att sätta sig emot honom. Han påminner derföre om den allmänna plikten att wisa Öfwerheten wördnad och lydnad: hwar och en ware Öfwerheten, som wäldet hafwer, underdånig d); han warnar för olydnad han fördömer alla försök till uppror, till motstånd mot Öfwerheten: ho sig sätter emot Öfwerheten han sätter sig emot Guds skickelse, men the som sätta sig theremot, the skola få en dom öfwer sig. - Redan hade andra Kristna, som förgätit denna plikt, blifwit straffade; säkert skull äfwen dom öfwergå de Kristne i Rom, om de af dåwarande omständigheter läto förleda sig till uppror, och denna dom kunde till och med blifwa en dödsdom. - Huru förskräcklig bör icke denna röst från Jesu Apostel förekomma undersåter, som under en upplyst kristelig, rättwis och mild Öfwerhet warit olydige och upproriske. - De upplästa Orden, jemte det bedröfliga föremålet för vår sammankomst, gifwa mig tillräcklig anledning att på denna stunder under min Guds och Frälsares bistånd - måtte det ske till hans ära och till befordran af undersåtlig trohet, af medborgerlig dygd! - förstålla såsom

Betraktelses Amne:

Den rättwisa Domen öfwer de, som sätta sig emot Guds Skickelse genom Öfwerhet.

1:o I samwetet. 2:o I samhället. 3:o Inför Gud. Bot,
Ebr. Åb. Både vår förnuftige eftertanke och det uppenbarede ordet öfvertygar oss, att Öfwerhet är en Guds skickelse, att Borgerliga samhällen, der menniskor lefwa tillsammans under lagar och Öfwerhet, äro inrättningar, som Gud sjelf helgat. - Eftersinthen endast öwidersägeliga behof af sådana inrättningar, och I skolen redan deraf finna, att menskilghetens Fader Befrämjar och skyddar dem. - Öfwerhet och borgerliga Samhällen äro nödwändiga både till säkerhet för menniskors rättigheter och till befordran af menniskosläktets förädling och lycksalighet.

Endast få woro de dagar, då menniskan war lycklig genom sin oskuld, då intet ondt begär förledde henne, och då Guds lag, i hennes samwete inskrefwen, Förwarade henne för alla brott. Wi hafwa af denna oskuldsfulla och lyckliga tid intet annat qwar än ett sorgligt minne, förwaradt i Uppenbarelsens Örd och stadfästadt genom vår egen dageliga erfarenhet af det syndaförderf, som så tidigt besmittade menniskohjertat. En af dess bedröwligaste verkningar är den, att ehuru Gud hafwer gjort allt menniskoslägtet af ett blod till att bo på hela jorden e) måste likwäl nu den ena menniskan lefwa i fruktan för den andra, så att hon, äfwen i detta afseende, efter Jobs ord, alltid måste wara i strid på jorden f). Och war är wäl den lyckliga wrå i werlden, der ingen ondska, intet brott, ingen list, intet wäld förosakar sorger och olyckor? Likwäl äro menniskornas rättigheter heliga, ty de äro henne gifna af Skaparen, som gjorde henne till en förnuftig warelse. Men ingen enskilt menniska har tillräcklig styrka att förswara sina rättigheter; antingen skulle hon lefwa i en beständig fruktan att förlora egendom, heder och lif, eller måste hon wara skyddad af Samhälls-lagar och af en Öfwerhet, som äger nog magt att sätta dem i verkställighet, som bär Rättwisans Swärd till den öfwerdådiges skräck. - Hören då aldrig de wansinniga röster, som wilja störta borgeliga samhälls inrättningar, då de ropa om fullkomlig jemlikhet och frihet! Jag frågar Eder: Hwar är friheten? I borgeliga samhällen, der den redlige skyddas, eller i ett laglöst tillstånd der hwem som will, kan ostraftadt förörätta honom? - Det är sant, att brottet äfwen förspörjes i wäl inrättade samhällen, emedan de onde ej kunna utrotas ur landet det är sant, att äfwen i ett land, som skyddas af laglig Öfwerhet, går den gudlöse ut, omgifwen af nattens mörker, att utföra illgerningar - den girige att röfwa till sig nästans egendom, den hämdlystne att utguta dess blod, den wällustige att mörda dess skuld. Men oräkneligt skulle dessa wäldswerkares antal blifwa, om ej de flesta fruktade att på brottets bana mötas af Swärdet, som Öfwerhen icke bär förgäfwes. Om derföre wi i allmänhet njuta säkerhet för våra rättigheter, om wi anförtro oss åt hwilan utan att frukta mördarens ankomst, om wi beså våra åkrar utan att se dem skördas af främmande händer, om wi arbetar för våra barn utan att se det bröd, wi förtjena ryckas från dem, så besinnom, att Öfwerheten är en Guds tjenare, att Herren genom honom, gifwer wårom gränsom frid, och låter dess inbyggare sofwa utan förfärelse. g)

Men ej blott säkerhet för rättigheter winnes i borgerliga samfund under werdslig Öfwerhet, där befordras äfwen menniskors förädling och werkeliga lycksalighet. Hade wäl menniskorna kunnat hinna till den höjd, hyfsning och upplysning, som de nu på många äga, om de lefwat spridda utan borgerligt samband. Hade wäl dessa medborgerliga dygder, - förtroendet, wälwiljan, hjälpsamheten - wunnit trefnad, om ej menniskor warit förenade inom ett och samma Fädernesland, under en och samma Öfwerhet. Hade Salighetsläran fått sprida sitt wälgörande ljus till många menniskor, om ej de Regerande, som anse en sann Gudsdyrkan wara Samhällets stöd, befordrade dess framgång genom skydd för Religionsläran, genom näpst för den uppenbart Gudlöse, och genom det egna efterdömet af wördnad för Gud, som så kraftigt werkar på undersåters sinnen? Ja, om det är en afgjord sanning, att Kristendomen är det mäktigaste stöd för samhället, så är det lika sant, att inrättningen af werdslig Öfwerhet är ett werksamt befordringsmedel för Kristendomen. Waren derföre öfvertygade, att om samhället upplöses, om Öfwerheten upphörer att wara, skall snart Evangelii ljus fördunklas, dess kraft mindre få werka, och den blifwa föraktad, som bekänner Christi Evagelium. Om I hysen wördnad för Edra fäders Tro, om I wärderer wishet; den tröst och det lugn, som Jesu ord skänker Edra hjertan, så bedjen Gud, att I må framlefwa Edra dagar i ett ordentligt samhälle, äga ett sjelfständigt Fädernesland, och skyddas af en Kristelig Öfwerhet, som sjelf bär wördnad för salighetens Ord

Mine Åhörare! Bör icke detta redan öfvertyga oss om den sanningen, att Gud skyddar borgerliga samhällen, att Öfwerheten är af Gud! Han som will både det rätta och det goda, skulle han ej allwarligen wilja en inrättning bland menniskorna, som skyddar deras Rättigheter, som befordrar Dygden, Gudaktigheten och lycksaligheten på jorden? Hören derföre hwad Herren så uttryckligen säger i sitt ord: Genom mig regera Konungarne h); den Öfwerhet som är, hon är skickad af Gudi I) Besinnen, att Herren fordom sjelf förordnade Regenter öfwer sitt Folk Israel K) att de kallas Herrans Smorda l); att Jesus och hans Apostlar så ofta förmanade till lydnad mot Öfwerheten, till förböner för Konungen och för all Öfwerhet M);

e) Apost. G 17:26 f) Jobs B. 7:1 g) As 147:14 3 Mos B 16:6 H Orsprb 8:15

i) Rom 13:1 4 Mos 27:18 K) Sam 9:16,17 L) 16:1,13 I) 2 Sam 1:14,16 M) Bet 2:13,14

att de warnat för olydnad och uppror; och slutligen, att Herren låtit de förskräckligaste straff öfvergå dem, som satt sig emot hans skickelse n)

Will Du då njuta de fördelar, som Herren ämnat Dig här på jorden genom Öfwerhetens inrättning, så uppfyll samwetsgrant de medborgerliga plikterna. Bär wördnad för landets Fader, hörsamma Hans bud och deras, som af Honom till Dig sände äro; gif af hjertat den skatt, som pålägges till widmakthållande af borgelig ordning - Din egen och dina medborgares säkerhet kan ej köpas för dyrt - ; gå om det påfordras, att förswara Ditt Fädernesland, Din Tro, Din Konung, Din Maka, Dina Barn, Dina Wänner; Gud skall wara med Dig, gifwa Dig mod i striden och lugn i döden; inneslut i dina böner den Öfwerhet, som bär oräkneliga bekymmer för ett helt folk; Din kärlek lättar hans tunga kall, och Din trohet grundar för Dig sjelf ett roligt och stilla lefwerne, i all Gudaktighet och ärlighet o) - Wälsignelse och frid öfwer ett land, hwars inwånare få wörda Guds skickelse !!!

Men föraktar Du denna skickelsen, sätter Du Dig emot Öfwerheten, så mer att de som sätta sig deremot, skola få en dom öfwer sig - Dom! förfärliga ord, förkunnadt i Herrans namn af en Herrans tjenare! Betrakta ett ögonblick denna dom, och lär att rysa för alla hemliga eller uppenbara företag, som förtjena den.

Den rättwisa Domen öfwer undersåter, som sätta sig emot Öfwerheten, är 1:o en dom i deras eget samwete. - Skulle man tro, att en Guds Skickelse, till befrämjande af mensklighetens wigtigaste angelägenheter, af menniskorna sjelfwe så mycket misskännes, att så många med owilja anse den Styrande Magten? Skulle man tro, att det kunnat gifwas undersåter, hwilka såsom Upprorsstiftare satt sig emot dess bud? Likwäl hafwa wi, äfwen inom vårt Fädernesland helt nya exempel af sådana företag. Men sällan hafwa de lyckats, straffet har mer än dels följt brott nära i spåren; och de sista lagstridiga uppträden i vår landsort hafwa stadfäst den warnande sanningen, att de som sätta sig emot Guds Skickelse, skola få en dom öfwer sig. Och skulle de wäl undgå att känna en dom i deras eget Samwete? Denna dom är rättwis, ty en upprorisk undersåtes företag är samwetslöst, och samwetets dom träffar honom säkert, ty denne inre domaren kan tilläfwentyrs någon tid tystas, men alldrig jäfwas; dess röst skall höras förr eller senare, och det är en röst wid hwilken äfwen den oförskämdaste brottsling bäfwar. - Den upproriske undersåten handlar samwetslöst, ty han är otacksam mot den Fosterjord, som burit honom, då han blottställer den för säkra blods-utgutelser, han är otacksam mot den Öfwerhet, som skyddar honom, då han går att sätta sig emot dess bud, han är fiende till sin egen wälfärd, då han will införa ett laglöst tillstånd. Må han förstå att göra så hemliga anläggningar, att han sjelf icke synes, att han sjelf undwiker lagens näpst, att andra utföra hans nedriga afsigter - men hans samwete känner dem! Samwetet är både wittne och domare, och det följer honom hwart han går - Låt honom fly ur samhället - han kan icke fly bort från sitt medwetande. Låt honom qwarblifwa och försöka att tysta det - men huru många wäckande anledningar omgifwa honom icke! Så ofta han hör Konungens namn som han bedröfwade, så ofta han ser debrottslige som han förförde, så ofta han påminner sig de straff, de undergingo, så ofta han ser Fosterjorden bära sin skördar och wet, att den för hans skull trampades af otacksamma Söner, så ofta han ser åt himmelen, der Gud bor, som hatar wäldet och listen - så ofta skall han träffas af bittra förebråelser. - Låt den upproriske ej hafwa warit anstiftaren, men ett friwilligt verktyg till utförande af brottsliga afsigter - han äger då mod, så länge han har framgång: men detta mod har sjunkit, så snart hans wäldsamma sinnesrörelse lemnar rum åt sansningen, eller så snart lagens röst hotar honom med ett förtjent straff. - Här sitter inför oss oss ett wittne, till hwad jag talar om Samwetets dom öfwer upproriska undersåter. Om wi kunde tillåta oss att afbryta hans andaktsfulla umgänge med Gud i hans sista timmar, och fråga honom hwad han erfarit i sitt inre, så skulle han swara oss, att han önskar ingen af sina medmenniskor känna de samwets förebråelser, som plågat honom under de långsamma dagar, hwilka gifwit honom tillfälle att besinna sina afwikelser från Gud, att se den lättsinnighet och det öfwerdåd, som förde honom ända till det brottsliga steget att sätta sig emot Öfwerheten och Guds skickelse. Han skulle säga Eder, att ej blott fruktan för det timliga straffet plågat honom, men att han erfarit i sitt samwete, hwad jemmer och sorg det med sig hafwer, att n) Dom B 9:1, 52 o) 1 Tim 2:2

att öfvergifwa Herran sin Gud p) - Skulle någon wara så djerf att idag hafwa inträdt i detta Tempel, som tagit en hemlig del uti det brott, för hwilket denne är dömd, skulle någon här stå inför mig, som warit nog listig att kunna undgå lagarnes näpst, 0! besinne han, att han än icke är fri från samwetets dom. Må han ej le åt den lyckan att wara befriad från det werdsliga straffet! Har han lönligen uppviglat andra mot Konungen och samhället, och sjelf förstått att dölja sig, så skall det en gång falla tungt på hans hjerta att han medverkat till de brott, som bedröfwat Konungen, som satt medborgare i fara, som förtötrnat Himmelen, och han skall en dag känna - att han är medskyldig i det blod, som i dessa dagar, efter landets lag, flyter på afrättsplatsarne. Ingen ting skall stilla dessa förebråelser, som ender djup ånger flyr till den store Gudens barmhertighet, och genom Nådens saliga verkningar blifwer en rättskaffens Medborgare, en lydiga Undersåte:

Men den Gudlöse föraktar samwetets röst och tror sig alltid kunna göra det med lika framgång. Hwar och en skulle lefwa i osäkerhet med en sådan medmenniska, om han hade ej annat att frukta än samwetets dom. Den upproriske har derföre 2:o en dom öfwer sig i samhället, och äfwen denna dom är rättwis - Uppror är det swåraste af af alla samhällsbrott, ty upproriska Undersåter sätta ej blott sina medborgare i förskräckelse - deras företag åsyftar att upplösa, eller - jag så må säga - döda samhället. Är en gång Öfwerhetens bud offentligen motsagdt, äro en gång dess befallningar med wåld till intetgjorda, så är Öfwerhetens sedermera owerk-samt, Samhällsbandet är sönderslitet och säkerheten upphörer. Derföre är den upproriske farligare än mördaren, ty han sätter ej blott en utan alla i wåda. Dödsstraffet öfwer honom är rättwist, ty endast det kan jempöras med hans brott, och endast det kan försäkra samhället mot en dess farligaste medlem. Insen derföre, att den upproriske, som fruktas af sina medborgare, efter våra lagar öfwerlemnas åt fängelset och döden. - Mine Wänner! Påminnen i Eder, att de af vår landsorts inwånare, som antingen sjelfwe gingo åstad att med wåld utföra olofliga afsikter, eller som med öfwerdådiga ord uppmuntrade de brottslige, de warnades förgäfwes med det borgerliga straffet; i sin förmättna yraföraktade de alla warningar. Men nu sen i, att de som sätta sig emot Guds skickelse, få en dom öfwer sig öfwen i samhället. Menniskors öga har ej kunnat upptäcka alla de brottsligaste wid de senaste upproriska uppträden, men många hafwa dock blifwit gripna, wid Domstolar tilltalade och efter deras olika brottslighet straffade. Åtskilliga har förverkat sitt lif; Öfwerhetens wilda hjerta hade welat skona alla, men Han borde icke uppföra Rättwisan för sin böjelse att benåda. - Här hafwa wi för vårt öga att af dessa Rättwisans offer. Denne, som förverkat sin rätt att lefwa, har redan i långa månader burit brottets bojar, i fängelsets enslighet räknat nattens långsamma timmar, och går idag att under Bödelsyxan tillfredsställa lagarnas yttersta kraf. Om i går ut att se det sorgliga skådespelet af hans stympade kropp, så sägen, när i kommen hem till Edra bröder, att ännu wakar Försynen öfwer vårt land, sägen dem att ännu äga wi ett Fädernesland, emedan oordningar hämmas, wåld styres och de som sätta sig emot Öfwerheten få en dom öfwer sig äfwen i Samhället; sägen dem att Öfwerheten bär icke Swärdet förgäfw; utan han är Guds tjenare, en hämnare, honom till straff som illa gör q).

Dock - hwad är dessa timliga straff, i Samwetet och i Samhället, i jemförelse med den olyckliga Ewigheten, som upproriske undersåter bereda sig wid Guds dom? ty de som sätta sig emot Guds skickelse, skola ock 3:o få en Guds dom öfwer sig. - Låt upprorsstiftaren bjuda till att tysta sitt samwete, låt honom förstå att undwika borgerliga lagens näpst - han går dock icke fri. Gud som ser alla menniskors tankar, känner honom, och han, som låtit Paulus teckna dessa orden: De som sätta sig emot Öfwerheten skola få en dom öfwer sig - han är den sannfärdige, som icke låter gäcka sig r) Guds dom öfwer de upproriske är rättwis, Ty de som sätta emot Öfwerheten, de sätta sig emot Guds skickelse; och huru skulle ordningens Gud, den allena Helige, låta det afgå ostraftadt? Derföre se wi, att den tillkommande Guds dom framskyntar redan här, när de upproriskes samwete waknar till bittra förebråelser, eller när timliga olyckor drabba dem. Guds dom syntes, när Absalon upphof sig mot Konungen, sin Fader och fick en ömkelig ändalyckt t), när Israel uppreste sig mot Mose och Aron, och flera tusende af demblefwo plågade till döds r) när Korah, Dathan och Abiram uppsatte sig mot Mose och blefwo uppslukade af jorden t). Guds wrede syntes ock öfwer oss, när denna Landsorts inwånare nyligen satte sig emot Konungens bud. Alldrig hade våra åkrar lofwat rikare skördar, alldrig hade våra blomsterfält earit herrligare, men de upproriska folkhoparne trampade dem, och - Himmelen började tillslutas, och jorden törstade efter rägn,

och allt lefwande försmäktade under hettan, och brödet hade blifwit dubbelt dyrare. Hwad wilje wi säga härom? O Gud! Wi, wi hafwe illa gjort och olydige warit, derföre hafwer Du med rätta icke skonat n) - Så framskymtar Guds dom här i tiden öfwer upproriske undersåter, men den fullkomnas i ewigheten, der den rättfärdige Werldsdomaren förwisar från sitt ansigte dem, som här warit hans ord olydige och satt sig emot hans skickelse. Der uppenbaras hjertans tankar, der skall ingen annan kunnå bestå, än den som warit underdånig, ej allenast för straffets, utan ock för samwetets skull w) Der skall ej blott han dömmas som gick att med wåldsam hand sätta sig emot Öfwerheten, utan Embetsmannen, som missbrukade sin magt till den oskyldiges förtryck, eller till nidingens beskydd, den sluge som förstod att tillämpa lagen efter sina afsigter, den roflystne, som riktade sig på det Allmännas bekostnad, ...skefulle, som utsådde frö till borgerliga missnöjen. Alla dessa skola dömas såsom upproriska undersåter, ty alla dessa motarbetade Guds heliga afsigter med werldsliga Öfwerhetens inrättning. Sen dem inför Jesu domstol, sen deras blygd! De lefde inom hans Församling, de bekände hans Namn, de hörde Hans lära, som sade: Saliga äro de fridsamme y) som bjöd: Gifwer Kejsaren, det Kejsaren tillhör p) som ej en gång tillät sin egen lärlunge draga Svärdet, när hans Mästares lif stod i fara, som genom sina Sändebud talar till alla sina bekännare: Älsker Bröderna, frukter Gud, ärer Konungen. O! huru mycket har de icke wanärat denna fridstiftande Församlingen, då de satt sig emot Öfwerheten, och gifwit hedningarne orsak att försmäda Jesu Namn å)! Men Gud hafwer gifwit Sonen all dom ö) Jesus skall förwisa till ewinnerlig eld alla som icke öfwat människokärleken; och desse som woro upproriske undersåter, de woro människofiender, ty de stiftade mångfaldigt elände för egne medbröder. Förskräckliga stund, då denna doms röst skall ljuda för dem: Jag kände Eder alldrig; - går bort ifrån mig, I ogerningsmän aa); Förskräckliga ögonblick, som skall börja, för dem en hel Ewighet af qual!!! - Det är sant, att wid denna dom kan winnas förskoning för den förlossnings skull, som i Christo Jesu skedd är; men huru osäkert är det icke, att den som satt sig emot Guds skickelse, winner den sinnesförfattning, den fulla botfärdighet, som är ett oundgängeligt willkor för delaktighet i Jesu Christi dyrbara Återlösning!

I weten Käre Åhörare! att sorgliga händelser gifwit anledning till dessa nu slutade betraktelser. Wi hafwa inför oss en brottslig, hwars åsyn återkallar i vårt minne owanliga uppträden, som länge skola wanära Medborgare, hwilka före utmärkt sig för samhällsordning, lydnad och trohet. - Hwilka woro anledningarne till dessa upproriska rörelser, som idag bestraffas? Att nämna dem, är att öka de brottsliges wanära. - Fäderneslandet hade återwunnit fred, men war förswagadt genom olyckliga krig. Det hotades af nya fiender; det skulle förlora sin sjelfständighet eller sättas i förswarsstånd. Svenska Folket, ännu aktadt för Fäders tapperhet, hade bewiljat, att med sina Söner öka Stridsmännens antal; en wiss och werksam Förste påböd uppfyllandet af denna lag, men med största skonsamhet, endast efter det närwarande behofwet, och ej en gång till hälften. Och - - - den samme Allmoge, som genom sina ombud gillat denna lag, gick sjelf att upphäfwa den. Snart hördes missnöjet, snart öfwer gick det till hotelser. Inga warningar aktades, förbistringen tilltog; Fadren fruktade för sin Son, Husbonden för sin tjenare, Läraren för sin Åhörare; - i sjelfwa fridens Tempel fördes upprorets språk. Snart såg man samman-skockade folkhopar, wäpnade i afsigt att sjelfwe föreskrifwa lagar, eller att utstaka willkoren under hwilka de wille lyda den gifna. Snart sporde man de wåldsamheter, som utmärkte deras första steg - den skamliga dryckenskapen ökade de upproriskes dristighet. Man hörde ej annor än förmättna ord och öfwerdådiga företag. Den fredligaste och mest rättwise Egendomsherre hemfördes och hotades. Religionsläraren, hwars person och hwars kall hittills hållits i helgd i Swenska församlingar, misshandlades i sitt eget hus, eller bortfördes från sitt hemwist, framwisade förgäfwes sitt grånade hufwud, bad förgäfwes om skonsamhet. Alla Tempel gåfwo genljud af de ömmaste förmaningar, men förgäfwes! Jag känner den lärare, som i nattens stillhet med Maka och Barn wandrade från sitt hus, fästade sorgsna blickar på det Tempel der han tjent fridens Gud, osäker att återse det sedan

n) klagov 3:42 w) Rom 13:5 y) Mattb. 5:9 p) Mattb 22:21 å) Rom 2:24

hans egna Åhörare förvandlat sig till fiender. - Till sådana ytterligheter kunna menniskor förfalla, som öfvergifwa Herran; och så nära war det, att Jesu utsaga hade gått i fullbordan öfwer oss: Hwart och ett Rike, som söndrar sig mot sig sjelf warder förödr, och hus faller på hus bb) - I olycklige, förwillade! hwad hade I wunnit, om Edra brottsliga företag ägt mera framgång? Om I hade kunnat öfwerwäldiga dem, som genom den lycka Försynen tillåter, eller efter Borgerlig ordning äro Edra Herrar - hwad hade blifwit af Eder sjelfwe, när oenigheten uppkommit och twedräkten uppfrätt Eder. Men Gud gynnar icke så brottsliga anläggningar; Han säger till wäldet: allt här intill skall Du komma och icke vidare: Här skola Dina böljor sätta sig cc). - Den lagliga magten mötte snart de upproriske, och gjorde ett förfärligt slut på deras djerfhet Wi beklage att Swenskt blod flutit för Svenska Swärd. - Ännu i dag rinna bittra tårar öfwer Männer, eller Söner, eller Bröder, eller Wänner, som under en brottslig yra föllo och förhastigt ingingo i den oföränderliga Ewigheten - o, hwad dom fingo de der! - Wi beklage att våra Medborgare warit inneslutne i långsamma fängelser och burit tunga bojor, och - vårt hjerta är blödande wid åsynen af denna medmenniska, som redan kämpar med döden. Men - det ärrättwisan som skall upprätthålla vårt skakade Fädernesland: det är konungens plikt att styra wäldet, och det är Guds wilja, att de som sätta sig emot Öfwerheten skola få en dom öfwer sig.

Mine här församlade Medborgare! Intrycken djupt i Edra sinnen, hwad idag Isen och hören - faran och brottsligheten af all otrohet mot Öfwerheten, i synnerhet af wäldsamma uppträden. Lären, att lydnad mot Öfwerheten är den första samhällsplikt, besinnen, att utan uppoffringar, utan beredwillighet till förswar kan intet samhälle bestå. - I äldre, I Föräldrar, I Husbönder! när I hafwen sett hwad här sker, och I återkommen till Edra boningar. så framkallen: Edra Söner och unga Tjenare, och förmanen dem med Salomons ord: Min Son, frukta Herran och Konungen, och blanda Dig icke bland the upproriska dd) Lären dem att älska Gud, sin Återlösare och Wörda hans bud, så skola de ock wörda sin Öfwerhet. Lären dem besinna, att öfwerheten har ett swårt Kall, så skola de bedja Gud om wälsignelse för honom, och sjelfwe få lefwa uti ett roligt och stilla lefwerne. - Men försummen I detta, eller ären i Sjelfwe kallsinnige emot Gud och Öfwerheten, låten I Edra Barn och Ynglingar höra Edra missnöjen, låten I dem märka Eder böjelse att klandra Öfwerhetens bud, låten I dem se Eder owilja att betala Eder gärd till Fäderneslandet, så ären i sjelfwe orsak dertill, att de blifwa falska Kristna och oredliga medborgare; och om Edra barn en dag skulle komma att lida som missgerningsmän i samhället, så skall den rättfärdige Werldsdomaren af Eder hand utkräfwa deras blod.

Du Ungdom ! som i Din lättsinniga ålder är sjelffrådig, lär i tid att frukta Herren, annars kommer Du försent, men bittert, att erfara, hwad jemmer och sorg det hafwer med sig att öfvergifwa Honom. Lär Dig, att ej sjelfswäldet, men lydnaden, fliten måttligheten är ungdomens heder. Det war denne Eder Medbroders brott, att han föraktade Guds och menniskors råd och satte sig emot Öfwerheten; det war hans och hans kamraters skam och förderf, att dryckenskapen skulle understödja deras brottsliga förehafwande: Yngling! Älskar Du redan denna last, infinner Du Dig helst i dessa förderfliga nästen, i dessa skadeliga samqwäm, der alla laster öfwas der Din kropp och själ förderfwas, der den penning förtäres, som skulle gifwa Dig bröd på Din ålderdom, der den hälsa förstöres, som skulle förljufwa Ditt lif, der den Gud bespottas, som wille leda och trösta Dig - älskar Du denna ohyggliga last, och låter ej warna Dig af bröders olyckor, så skall mycket timligt elände blifwa Din lott, hwar är sorg, hwar är kif, hwar är klagan, hwar äro sår utan sak, hwar äro röd ögon? Nemlige, ther man dryckenskap öfwar, och kommer till att utdricka, det inskänke är ee) Och - det förkunna wi Dig såsom Guds ord: Att ingen drinkare skall ärfwa Christi och Guds Rike ff).

Denna dagen, Mine Åhörare! är sorglig för en åldrig Konung, som försakade sitt lugn för att rädda sitt Fädernesland; Denna dagen är sorglig för en förste, som kom från aflägsna trakter att stödjawår wacklande Thron, som älskade sitt nya Fädernesland inan Han såg det, men som af de Upproriskes brottsliga företag fick anledning att misstro sina Medborgare och tillkommande Undersåter. - Medan wi ännu äre i Herrans hus bedjom för vår Öfwerhet, att Dess återstående dyrbara dagar måtte lugnt framflyta, utan smärta öfwer någon ny olydnad bland landets söner; bedjom, att ingen dag måtte komma, som medförer den för Landets Fader bedröfliga plikten att underteckna en Dödsdom. Ja, Vår Öfwerhet med trofasthet, Wi Dig, o

Gud! Befalle; Gif Honom ro, Och låt oss bo I frid och endrägt alle).

Men - jag fördröjer timman för Dig, Mårten Bengtsson; Du längtar till det Bord, som för Dig är beredt, wid hwilket Jesus gifwer botfärdiga Syndare styrka att möta honom äfwen i Dödsstunden. - Mitt hjerta blöder och glädes på en gång, då jag tilltalar Dig. - Du war en upprorisk undersåte. Du ådrog Dig dermed Samhällets Dom. Du förlorade Din frihet. Du förkortade Din ungdom, Du förverkade Ditt lif. Du har sjelf funnit, att Du med den förlorade Sonen förslöst allt det goda den Himmelske Fadren unnade Dig; Du har funnit detta med djup bedröfwelse och sagt: Fader, jag hafwer syndat i Himmelen och inför Dig; Jag är icke wärd att kallas Ditt barn gg) Men till Dina Lärares glädje har Du ock fattat förtroende till den Himmelske Fadrens hjertelag och sagt: Jag will stå upp, och gå till min Fader igen bb) - Dina uppriktiga bekännelser. Dina hjerteliga böner, Din rörande undergifwenhet gifwa mig och Dina medkristne den glada öfvertygelsen; att det fasta och anammansvärda ordet: att Jesus Christus är kommen i werlden till att frelsa syndare ii), har grundat Ditt förtroende till Gud. - Om Du i Din sista stund kastar en blick tillbaka på de willostigar Du wandrat, så prisa och nu Din Återlösares kärlek, för hwars skull Du blifwit förd tillbaka. Det war hans Ande, som i fängelset löste Dig som böjde Ditt hjerta, som verkade hos Dig både ånger och förtröstan †). - Äger Du nu lugn att gå Döden till mötes, så är det Jesu Ande, som skänker Dig dettalugn O, prisa då Hans barmhärtighet, som gjort nåd med Dig!

Statt nu upp och ät, ty Du hafwer en stor wäg för Dig kk) men gå med suckan och bön, under känsla af hela Din owärdighet: Jag flyr till Dig, Förskut ej mig Min Gud, Haf mig förskonad; Din stränga rätt af nåd förgår, Din Son har mig försonat ll)! Ja, Jesu rik af nåd, Uppå Ditt bud och råd Min sorgsna själ framträder, Och af Din nåd sig gläder, ty Ditt blod mitt samwet renar Och mig med Dig förenar mm) !

gg) Luc 15:28,19 bb) v 18 ii) Tim 1:15. †) Så snart Delinquenten, efter erhållen Dödsdom, började besjålas af Prästerskapet, wisade det sig att Religionens föreställningar gjorde på honom owanliga intryck.

kk) 1 KonB 19:7

I som lärt Eder att bedja, I alle hwars böner äro för Jesu skull hörda i Himmelen! bedjen för denne Broder, för hans tro, för hans benådning, för hans lugn i Döden, för hans frid i Ewigheten; Jesu ware allt Ditt nöje, Jesu blifwe Dig nu när, Jesus Dina sinnen böje, Jesus ware Ditt begär. Jesus styrke Kropp och Själ. Jesus Dig beskydde wäl; Jesus ware i Ditt hjerta, Jesus lindre Dödens smärta.- Jesus Dig i famnen slute, 27 år Din lifstid här är ute

A m e n .

1812 27 Februari

Alldra ödmjukaste memorial !!

Kongl. Majts. Nådiga utslag af den 4 Januari detta år hwarigenom drängen Mårten Bengtsson från Bara blifwit dömd att mista högra handen halshuggas och steglas, för hufvudsakligt deltagande uti de af Allmogen förehafda oroliga upträden sistlidne sommar, återsändes alldra ödmjukast sedan bemälte Mårten Bengtsson till följe af Orderne den 3 i denna månad förleden gårdag, det ådömda dödssraffet på sätt Kongl. Majts. Nådiga utslag föreskrifwit undergått hwarwid alt stilla och tillbörligen tillgådt.

Lund den 26 Februari 1812

E. G. Hultberg

Å afrättsplatsen vid Östra Wemmenhög år drängen Pehr Ottasson i drach honom Skarprättaren således Exequerad, att högra handen och hufvudet blifwit afhuggit samt så wäl hand, och hufvud som kropp på steglet upsatt.

Betygar Östra Wemmenhög den 27 Februari 1812

F. W. Krook

Ur Malbö landskansli

Skrivelse från de lokala myndigheten 1912 D 111 a 228.

Allraödmjukaste Embets Rapport.

Sedan Kongl. Majest. nådigaste Utslag af den 4 de sistlidne Januari. Hvarigenom drängen Pehr Ottarsson från Hjulstorp för delaktighet i allmogens uplopp, blifvit dömd att mista Högra Handen, Halshuggas och steglas, tillfölje af nådgunstiga Ordres den 3 dje i denna månad, den 27 därpå följande, blifvit behörigen exequerat, så åter sändes samma Nådiga Utslag häradsrättens ödmjukast, med återsändes bevis öfver wärkställigheten. Lika ödmjukast tillkännagifvande att Wid förloppet deraf alt ordentligen tillgådt.

Trelleborg den 29 Febuari 1812.

K r o o k.

Wid Östra Wemenhög

När drängen, P e h r O t t a r s s o n i dag genom skarprättare Exequerad, att högra handen och hufwudet blifwit afhuggit, såväl, och hufwudet som kroppen på stegel uppsatt. Betygar Östra Wemenhög den 27 Febuari 1812.

Efter förordnande

A. G. K r o o k.

Ur Malmö landskansli:

Skrivelser från de lokala myndigheten 1812 D 111 a 228 pag 659.

* Alldra ödmjukaste Memorial

1812 den 7 maj.

Efter inlupen berättelse skall aflifwade drängen
Mårten Bengtsson, på Dahlby Galgbacke den 25 feburari
innevarande år, steblade kropp, wara nedtagen och uti
Galgbacken nedgräfvnen, utan att den, som detta arbete sig
företagit kunnat upäckas, hvilket jag aldra ödmjukast
ansedt mig böra inberätta.

Lund den 5 mars 1812
Efter förörönande

C. G. H u l t b e r g

pag 696.

Kong. Majst. Nådiga Utslag af den 12 sistledna juni
öfver ansökan om lindring uti det, drängarna H a n s
O l s s o n och L a r s L a r s s o n i Bara ådöm-
de fästningsarbete; är för oss anhöriga kungort till
bewis lämnas.

Bara och Werby den 2 juli 1812

Sissela S. P. D. Persdotter

Gunilla G. M. D. Månsdotter

Egenhändiga underskrifter besannas

Nils Persson

Kronofjärdingsman

Ang. Mårten Bengtsson.

Lunds stadsförsamling födelsebok 1784.

D. 11 November föddes Borgaren Bengt Albrektsson
och dess hustru Elna Lars dotter son,
christnades den 13 Ejusdem vid namn Mårten.
Borgaren Tulldahls hustru höll honom vid dopet.
Borgaren Jeppa Hanssons hustru tog mössan af honom,
Öfriga Faddrar woro Borgaren Jeppa Trullsson,
Ciltos Manchinsan Gullarp, Skomakare Mest. Björkman,
Pigan Anna Jepps dotter.

Utdrag ur Hyby inflyttningsbok 1808 - 1813.

Utgående attest n:r 25

Drängen Mårten Bengtsson
är född 11 Nov. 1784 uti Lund
kom år 1804 ifrån Knästorp
Flyttat till Hyby
Läser innan till temligen
"- utan till äfven så
Förstår enfaldigt
Vid Catechism Förhören Närvarande
" den H. Nattvarden Begått
Till Levornet Välfrägdad
" Ägtenskap Ledig
Ovaccinerad haft, haft koppor
Attest Kyrkeheddinge
Den 17 Octo: 1808

Måns Lödman.

Ang. Hans Nilsson Engström.

Vigselboken i Hyby.

Sadelmakare gissällen Hans Engström samt Pigan
Elna Pehrs dotter bägge uti Wismarlöv,
vigda den 29 Junii 1806.

Hyby husförhörslängd 1811.

Flyttar Hans Nilsson Engström 1812 till Greve Brågarp.
1813 är han åter skriven i Wismarlöv N:5.

År 1814 - 1815 flyttat till Hyby.

Hans Engström 33 år Hustrun Elna Pehrs dotter 47 år.

Barnen: Johanna 10 år, Malena 8 år, Bengta 4 år.

Skriven i husförhörslängden åren 1815 - 1817 Hyby N:r 13.

De två äldsta flickorna har lilla a jämt över i förhöret.

I husförhördlängden 1818 - 1823 skriven på Hyby Fattighuset.

De två äldsta flickorna är i tjänst,

Johanna 1820 i Malmö, Malena 1822 i Bjereshög.

N° 574

6:11

Sadelmakaren Hans Nilsson Engström från Wismarlöf, som utan att äga de hus, honom till ingen jordägendom skall finnas, icke har något att sig försörja med vidare, än hvad han genom kringvandrande på landet och utförande af sin prosision kan fötjena; har jag ansett mig böra efter den honom i dag i följe af Kongl Majjts Nådiga utslag den 4 dennes undergå Spöstraff med öfriga Arrester till Stattshäktet åter införas

Lund den 21 Januari 1812

Efter förordnande

.. Hultberg

§

1409 1812 den 13 Februari

6:12

Embets Memorial

Att Sockneskräddaren Sven Nilsson från Södra Börringe, hvilken för delacktighet å Allmogens uppror blifvit dömd till 28 dagars fängelse vid Vatten och Bröd gårdagen afled, utan att likvist straffet hertill varit vållande får jag till Herr Justitie Cantzleren o Landshöfdingen och Riddaren Ödmjukast inberätta.

Malmö den 13 Februari

Efter Nådigt Förordnande

G Callerholm

Major och v Comd^tC A Adlerbjekke
adjutant

§

25 Februari 1812

.....
Lars Larsson Bara 40 par Spö i Dahlby blifvit afstraffade, äro nu efter sin undergågne bestraffning så återställda, att de när som hållst till Warbergs fästning kunna afsändas hvilket jag får äran Ödmjukt tillkännagifva

28/1

Hans Ohlsson Bara Warbergs Fästning

28/1

Maths Trulsson Bökman är nu så återställd efter Spöstraffet att han kan sändas till Christianstads Fästning.